

AMNESTY
INTERNATIONAL

VÝROČNÁ SPRÁVA AMNESTY INTERNATIONAL 2012
STAV LUDSKÝCH PRÁV VO SVETE

AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International je celosvetové hnutie združujúce 3,2 milióna ľudí vo viac než 150 krajinách, ktoré sa usiluje o ukončenie vážneho porušovania ľudských práv.

Našou víziou je svet, v ktorom si všetci ľudia môžu uplatňovať ľudské práva zakotvené vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v ďalších medzinárodných dokumentoch o ľudských právach.

Sme nezávislí od akejkoľvek vlády, politickej ideológie, ekonomických záujmov alebo náboženstva – financovaní najmä našimi členmi a verejnými príspevkami.

AMNESTY INTERNATIONAL SLOVENSKO

Karpatská 11

811 05 BRATISLAVA

SLOVAKIA

tel/fax +421-2-54419660

Email: amnesty@amnesty.sk

<http://www.amnesty.sk>

AMNESTY
INTERNATIONAL

VÝROČNÁ SPRÁVA AMNESTY INTERNATIONAL 2012

SPRÁVA DOKUMENTUJE PORUŠOVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV V 155 KRAJINÁCH A ÚZEMIACH SVETA

Táto správa obsahuje informácie
za obdobie od januára do decembra 2011.

Celú verziu správy nájdete na
www.amnesty.sk

Novináři počas rozhovoru s čínským architektom, umelcom a disidentom Ai Weiweiom, ktorý sa odohral pred umelcovým domom po tom, ako bol prepustený z väzby v júni 2011 v Pekingu.

VOLANIE ZDOLA

Salil Shetty, generálny tajomník AI

Zmena, odvaha a konflikt – toto sú charakteristické znaky roku 2011- roku, v ktorom ľudia povstali proti vládam a iným autoritám v počte, aký sme nevideli celé desaťročia. Protestovali proti zneužívaniu moci, nevyvodzovania zodpovednosti, rastúcej nerovnosti, prehlbujúcej sa chudobe a nedostatočnému vedeniu na všetkých úrovniach vládnej moci. Rozpor medzi odvahou protestujúcich dožadujúcich sa práv a zlyhávaním lídrov, ktorí nereagovali na túto odvalu konkrétnymi krokmi vedúcimi k vytvoreniu spoločnosti založenej na rešpektovaní ľudských práv, bol zjavný.

Zo začiatku sa zdalo, že nepokoje a protesty vypuknú len v oblastiach, kde sú nespokojnosť a represie predvídateľné. Ako však rok pokračoval, ukázalo sa, že neschopnosť vlád zaručiť spravodlivosť, bezpečnosť a ľudskú dôstojnosť vyvolala ďalšie protesty po celom svete. Od New Yorku a Moskvy po Londýn a Atény, od Dakaru a Kampaly po La Paz a Cuernavacu, od Phom Penhu po Tokio vyšli ľudia do ulíc.

Na Blízkom východe a v severnej Afrike boli počiatočným impulzom hnev a zúfalstvo mladého človeka v Tunisku, ktorý podnietil tisíce ľudí k protestom po celej krajine. Výsledkom bolo zosadenie vlády prezidenta Ben Alího. Ako sa protesty šírili do celého regiónu, zastihli západné vlády nepripravené. Na jednej strane si uvedomovali, že protesty proti represii a nedostatku ekonomických príležitostí sú opodstatnené, na strane druhej nechceli ohroziť „dobré vzťahy“ s represívnymi vládami, ktoré považovali za záruku stability v strategickom regióne s významnými zásobami ropy a zemného plynu.

Vlády v regióne reagovali na nenásilné protesty brutálne a často dochádzalo k stratám na životoch. Počet zabitých, zranených alebo uväznených ľudí, ktorí sa dožadovali svojich práv, stále narastal. Desaťtisíce ľudí prišli o domovy a niektorí sa pri hľadaní útočiska vydali na nebezpečnú cestu po Stredozemnom mori. Mnohí európski politici reagovali xenofóbnou rétorikou na príchod tisícov utečencov zo severnej Afriky.

V Egypte uplynul viac ako rok odkedy Husní Mubarak odstúpil z postu prezidenta a Najvyššia rada ozbrojených síl prevzala na prechodné obdobie moc. Mnoho ľudí však verí, že Najvyššia rada ozbrojených síl podnecuje násilie, resp. zlyháva pri jeho predchádzaní, aby dokázala, že len krajina vedená armádou je dost silná na to, aby zaistila bezpečnosť.

Plukovník Muammar Kaddáfi reagoval na protesty **v Líbyi** príslubom, že zlikviduje protestujúcich, ktorých opakovane nazýval „potkanmi“. On a jeho syn Saif al vyhlásili lov na všetkých, ktorých považovali za odporcov režimu.

V Iráne pokračuje prenasledovanie, ktoré začalo po voľbách v roku 2009. Prakticky každý, kto je označený za odporcu režimu prezidenta Ahmadínedžáda, je v ohrození. Vláda kontroluje médiá, noviny sú zakázané, internetové stránky a zahraničné satelitné televízne kanály blokované.

V Bahrajne vláda potlačila protesty za pomoci armády zo Saudskej Arábie. V júni potvrdila ministerka zahraničných vecí USA Hillary Clintonová podporu Bahrajnu a krajinu označila za „dôležitého partnera“ USA, aj napriek nesporným dôkazom o násilnom potláčaní pokojných protestov a zatýkaní či mučení opozičných lídrov.

Prezident Baššár al-Asad drží **v Sýrii** tvrdohlavo moc v rukách aj napriek povstaniu proti jeho represívnej vláde, ktoré sa rozšírilo po celej krajine. Tisíce civilistov bolo zabitých, zranených a mnohí ďalší museli opustiť svoje domovy. Sýrska armáda použila tanky na ostreľovanie mesta Homs, čím potvrdila úplnú ľahostajnosť voči životom miestneho obyvateľstva.

Amnesty International zdokumentovala ako západné vlády, USA a Rusko povolili dodávky munície, vojenskej techniky a policajných zbraní do Bahrajnu, Egypta, Líbye, Sýrie a Jemenu počas rokov brutálneho útlaku, ktorý viedol k povstaniam. Tomuto sa mohlo zabrániť, keby sa exportujúce krajiny riadili politikou kontroly vývozu zbraní, ktorú samy deklarovali.

Otázkou ostáva, či je možné dôverovať krajinám, ktoré sú schopné vetovať každú rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN, že sa budú snažiť o zabezpečenie medzinárodného mieru a bezpečnosti, ak zároveň tieto krajiny najviac profitujú z medzinárodného obchodu so zbraňami? Pokiaľ ich veto bude absolútne a nebude existovať efektívna Dohoda o obchode so zbraňami, ktorá im zabráni predávať zbrane vládam, ktoré porušujú ľudské práva, ich úloha ochrancov mieru a bezpečnosti bude odsúdená na neúspech.

ZLYHANIE SVETOVÝCH LÍDROV

Zlyhanie vodcovských elít, ktoré sa začalo prejavovať na Blízkom východe a v severnej Afrike a rozpútalo ľudové povstania, sa neobmedzuje len na Bezpečnostnú radu OSN či konkrétny región.

Protivládne protesty sa rozšírili zo severnej Afriky na celý kontinent. V Ugande, aj napriek zákazu všetkých verejných protestov vo februári 2011, sa ľudia vydali do ulíc, aby vyjadrili svoj nesúhlas s rastúcimi cenami benzínu a základných tovarov. Polícia reagovala silou. Podobne aj v Zimbabwe a Svazijsku sa ozbrojené zložky pokúšali potlačiť protest použitím nadmernej sily. Príkladom toho, kam až sú niektoré vlády ochotné zájsť v snahe o udržanie moci, môžu byť krajiny ako Burkina Faso, Malawi a Sudán, kde bolo proti protestujúcim použité ostré strelivo.

Aj v Latinskej Amerike ľudia vyjadrili svoj nesúhlas. V Bolívií sa prehĺbilo sociálne napätie, situáciu zhoršovalo aj nedodržiavanie práv domorodého obyvateľstva. Obyvatelia Mexika opakovane protestovali proti narastajúcemu násiliu, beztretnosti a militarizácií vojny s drogovými kartelmi.

V Rusku vyvolala protest frustrácia z korupcie, rodinkárstva a „falošnej“ demokracie, ktoré zabraňujú ľuďom, aby presadili zmenu. Opozícia bola systematicky oslabovaná a nemala prístup do hlavných médií, takže Putin prakticky nemal vo voľbách žiadneho protikandidáta.

Čínske autority sa zo strachu z podobných povstaní ako v Tunisku rozhodli protestom zabrániť. Vo februári sa čínske bezpečnostné sily vydali do ulíc, aby zabránili malým skupinám rozrásť sa do davu v Šanghaji. Aj napriek prísnyh kontrolám digitálnych médií a informačných tokov, oficiálne zdroje potvrdili tisíce demonstrácií po celej krajine. Hlavným dôvodom čínskych protestov bolo nútené vystaňovanie vidieckeho aj mestského obyvateľstva. V Tibete, kde sú kontroly ešte prísnejšie, sa v januári 2012 dvanásť mníchov protestne upálilo a bezpečnostné zložky zastrelii niekoľko ďalších protestujúcich.

Mjanmarské autority tiež ukázali obavy z verejného nepokoja, snažiac sa pôsobiť proreformne. Vláda povolila registráciu Národnej lígy za demokraciu, ktorú vedie Aun San Su Tej. Niekoľko exilantov sa vrátilo domov. Do polovice januára 2012 bolo prepustených 600 politických väzňov, mnohí z nich sa vrátili k svojim opozičným aktivitám. Aj

keď zložitú odhadnúť presné čísla, pravdepodobne stovky väzňov naďalej zostávajú za mrežami. Vyjadrenie vlády podporiť umiernenú opozíciu je sľubné, ostáva však veľa vecí, ktoré je nutné zmeniť.

DEMOKRACIA A OSLABENIE MOCI

Kým sa protesty šírili po krajinách Blízkeho východu, severnej Afriky a ďalších štátoch, kde bola sloboda prejavu a zhromažďovania potláčaná, väčšina demokratických vlád bola presvedčená, že občianske nepokoje zostanú iba „tam“. V skutočnosti sa však protesty rozšírili po celom svete a poukázali na nedostatky západných vlád pri presadzovaní a dodržiavaní ľudských práv.

Povstania na Blízkom východe a v severnej Afrike poukázali na pokryteckú zahraničnú politiku krajín, ktoré tvrdia, že dodržiavajú ľudské práva. Domáca politika týchto krajín ústiaca do pokračujúcej ekonomickej krízy a vysokej tolerancie voči narastajúcim spoločenským rozdielom, odhalila ich vlastné zlyhanie v dodržiavaní ľudských práv. Naprieč Európou a Spojenými štátmi sa rozšírila xenofóbia, ktorá si za obeť vybrala migrantov. Rómovia, ktorí dlhodobo trpia prenasledovaním a marginalizáciou, čelili nútenému vystaňovaniu a násiliu.

Ekonomická kríza ukázala, že sociálna zmluva medzi vládnucimi a ovládanými bola porušená. Vlády sú v lepšom prípade ľahostajné voči potrebám svojho obyvateľstva, v tom horšom ochraňujú záujmy len tých, ktorí sú pri moci. Štatistiky potvrdzujú narastajúce rozdiely v príjmoch a majetku, čím dokazujú neschopnosť vlád splniť svoju úlohu – zabezpečiť postupnú realizáciu hospodárskych a sociálnych práv.

Pokračujúce protesty v Európe a Severnej Amerike ukázali, že ľudia stratili vieru vo vlády, ktoré znovu a znovu berú na ľahkú váhu zodpovednosť, spravodlivosť a presadzovanie rovnosti.

VZRATAJÚCA SILA KORPORÁCIÍ

Nedostatočná schopnosť vlád regulovať obchod, obzvlášť nadnárodné korporácie, sa prejavuje v ich profitovaní na úkor miestnych komunít. Či už hovoríme o spoločnosti Shell na delte rieky Niger v Nigérii, alebo Vendeta Resources v Orisse v Indii, vlády nedokážu zabezpečiť, aby spoločnosti prejavili aspoň minimálny rešpekt voči ľudským právam. V mnohých krajinách boli vystaňované tisíce ľudí po tom, ako si ťažobné spoločnosti začali robiť nároky na prírodné zdroje.

Telekomunikačné a digitálne spoločnosti sú stále viac kontrolované vládami, ktoré ich nútia prispôbiť sa ich očividne nelegálnym požiadavkám, čím porušujú práva používateľov na slobodu prejavu, prístup k informáciám a ochranu súkromia. Existujú dôkazy, že spoločnosti, ktoré sa zdanlivo venujú (a profitujú) z názorov ľudí a ich zdieľania ako Facebook, Google, Microsoft, Twitter, Vodaphone a Yahoo, sa tiež podieľajú na porušovaní týchto práv.

Ohrozenie slobody prejavu na internete tiež nie je žiadnou novinkou. Amnesty International už dlho dokumentuje neschopnosť krajín ako Čína, Kuba a Irán rešpektovať slobodu prejavu na internete. Zákony, nedávno navrhované v Kongrese USA a Európskej únii taktiež ohrozujú internetovú slobodu.

Vlády nedokážu prinútiť tieto spoločnosti a inštitúcie k žiadnej miere zodpovednosti, čím opätovne dokazujú, že sa viac starajú o práva tých, ktorí sú pri moci, ako o posilnenie práv tých, ktorí boli oslabení.

Prvým krokom k zlepšeniu situácie je, že všetky krajiny budú rešpektovať slobodu prejavu a právo na pokojné protesty. Štáty musia brať vážne svoju funkciu medzinárodných činiteľov – obzvlášť tie, ktorých úlohou je ochrana medzinárodného mieru a bezpečnosti. Príkladom väčšej zodpovednosti by bolo **prijatie prísnejšej Dohody o obchodovaní so zbraňami**, ktorá by zamedzila medzinárodnému transferu všetkých druhov konvenčných zbraní vrátane malých a ľahkých zbraní, ich hlavných komponentov a munície do krajín, kde je hrozí riziko, že tieto zbrane budú použité na vážne porušovanie ľudských práv a humanitárneho práva.

Ďalším krokom bude zvýšený dohľad, obzvlášť nad finančnými inštitúciami, ktorý zabráni prehlbovaniu ekonomickej krízy, ktorá uvrhla mnoho ľudí do chudoby. Nedostatočná kontrola a deregulácia bánk a pôžičkových spoločností im umožnila premrhať úspory a domovy ľudí.

Lídri si musia uvedomiť, že ich povinnosťou je vybudovať a udržiavať systém, ktorý bude ochraňovať bezmocných a limitovať mocných. Systém, ktorý ukončí beztrestnosť a zaručí dodržiavanie práva na spravodlivý proces, nezávislé súdnictvo, systém, v ktorom si lídri budú uvedomovať, že ich úlohou je čo najlepšie slúžiť svojim občanom. Vytvorenie prostredia, v ktorom bude mať každý jednotlivec možnosť podieľať sa na politickom živote, kde bude inštitucionálna podpora pre zapojenie občianskej spoločnosti, to je spôsob ako dať tejto vízii reálne základy.

Hnutie Amnesty International si uvedomuje, že sloboda prejavu a schopnosť vyzývať vlády k rešpektovaniu a dodržiavaniu ľudských práv je nevyhnutná na vybudovanie sveta, v ktorom si budú všetci ľudia rovni, budú žiť slobodný a dôstojný život a ich práva budú rešpektované. Protesty jasne ukázali, že občania chcú, aby vlády rešpektovali ľudské práva, presadzovali spravodlivosť, rovnosť a dôstojnosť. Svet ukázal, že lídri, ktorí nespĺňajú tieto očakávania nebudú už viac akceptovaní.

Zaobchádzanie polície s politickým aktivistom počas protestu v azerbajdžanskom Baku 12. marca 2011. Zákaz demonštrácií účinne postavil marcové a aprílové protesty mimo zákon, v dôsledku čoho boli mnohí organizátori a účastníci uväznení.

EURÓPA A STREDNÁ ÁZIA

“Som veľmi šťastný, že ma prepustili, a Amnesty International, ktorá bojovala za moje prepustenie od samého začiatku, som nesmierne vďačný. Zachránili ste ma. Ďakujem všetkým, ktorí posielali správy na Twitteri.”

– novinár a väzeň svedomia Eynulla Fatullayev z azerbajdžanského Baku.

Jedného dňa sa v skorých ranných hodinách skončilo v malej srbskej dedinke azda najväčšie pátranie po zločincovi v dejinách Európy. Generál Ratko Mladič, stíhaný okrem iného za vraždu osemtisíc mužov a chlapcov v Srebrenici, bol konečne postavený pred spravodlivosť. Chorvátsky Srb Goran Hadžič, posledný podozrivý na slobode, po ktorom pátral Medzinárodný súdny tribunál pre bývalú Juhosláviu, bol o dva mesiace takisto zadržaný v Srbsku a následne prevezený do Haagu.

Pre obeť neľudských zločinov, ktoré sa odohrali v bývalej Juhoslávii počas vojen v deväťdesiatych rokoch, predstavujú tieto udalosti významné míľniky. Tým, ktorí prežili, priniesli o vyše desaťročie oneskorené zatknutie nádej na spravodlivosť, pravdu a zadostučinenie. Napriek tomu mnoho ďalších ľudí v celom regióne dlho čakalo na výkon spravodlivosti.

SLOBODA PREJAVU

Ostrým protikladom k vlne nádeje a zmien šíriacou sa arabským svetom bolo dianie v niektorých následníckych štátoch bývalého Sovietskeho zväzu. Autokratické vlády upevňovali mocenskú kontrolu nemilosrdným potláčaním protestov, zatýkaním lídrov opozície a umlčivaním kritických hlasov. Nádej, ktorú priniesol pred dvadsiatimi rokmi rozpad Sovietskeho zväzu, sa mnohým musela zdať iba dávnou minulosťou.

V Bielorusku boli protesty vyvolané údajným sfaľšovaním minuloročných volieb oficiálne zakázané alebo rozohnané, pričom došlo k zatknutiu a pokutovaniu stoviek protestujúcich. Boli zavedené ešte tvrdšie obmedzenia slobody zhromažďovania.

Terčom sa stali aj kľúčové mimovládne ľudsko-právne organizácie. V Azerbajdžane boli protivládne demonštrácie prakticky postavené mimo zákona a snaha malej skupiny o kritiku vlády spustila novú vlnu útlaku a zastrašovania. Demonštrácie proti korupcii a za väčšie občianske a politické slobody plánované na marec a apríl boli aj napriek pokojnému priebehu neopodstatnene zakázané a násilne rozohnané. Tak ako v Bielorusku úder pocítili významné mimovládne organizácie a reportéri. V dôsledku protestov bolo zrušených päť ľudsko-právnych organizácií a niekoľko novinárov hlásilo prípady zastrašovania a prenasledovania.

V stredoázijskom Turkmenistane a Uzbekistane vlády pokračovali v obmedzovaní slobody prejavu a zhromažďovania. Opozičné politické strany nemali možnosť registrácie a občianski aktivisti mohli len zriedka otvorene vykonávať svoje aktivity. Aktivity významných novinárov a obhajcov ľudských práv boli monitorované. Samotní novinári a aktivisti boli pod neustálou hrozbou fyzického násillia, zadržania a nespravodlivého odsúdenia. Prípady prenasledovania kritikov vlády a osôb odhaľujúcich nekalé praktiky verejných predstaviteľov sa vyskytli aj v Tadžikistane, Kazachstane a Kirgizsku.

Rusko vysielalo zmiešané signály. Ako v iných oblastiach strednej Ázie, aj tu sa objavilo prenasledovanie, zastrašovanie a fyzické útoky na obhajcov ľudských práv a novinárov poukazujúcich na nekalú činnosť vlády. Protivládne demonštrácie boli mnohokrát zakázané a ich organizátori a účastníci zadržaní alebo pokutovaní. Väčšina mainstreamových médií a televíznych kanálov naďalej podliehala silnému vplyvu miestnych a štátnych autorít. Napriek všetkému sa však zintenzívnila činnosť občianskych aktivistov, vďaka ktorej získal rad prípadov z oblasti ochrany životného prostredia či boja proti zneužívaniu verejnej moci veľkú podporu širokej verejnosti. Internet zostal i naďalej relatívne oslobodený od kontroly úradov a vzrástol jeho význam ako opozičného zdroja informácií a kľúčového priestoru na zdieľanie názorov .

Na pozadí týchto udalostí sa v decembri odohrali v Rusku najväčšie demonštrácie od rozpadu Sovietskeho zväzu. Vyvolali ich rozšírené podozrenia i početné zaznamenané prípady manipulácie v parlamentných voľbách, výsledkom ktorých bol návrat strany premiéra Putina Jednotné Rusko k moci získaním tesnej väčšiny hlasov. Počiatočné spontánne demonštrácie po celej krajine, ktoré sa odohrali bezprostredne po voľbách, boli opakovane rozohnané a stovky účastníkov boli odsúdené na krátku dobu alebo boli pokutované. Demonštrácie naplánované na nasledovné týždne v Moskve, ktoré kvôli ich rozsahu nebolo možné zakázať, prebehli pokojne.

V Turecku sa kritické hlasy z radov novinárov, kurdských politických aktivistov a iných vystavili hrozbe prenasledovania, keď sa otvorene vyjadrili k situácii Kurdov v krajine a vyslovili kritiku voči ozbrojeným silám. Popredné osobnosti, ktoré verejne prehovorili, čelili hrozbe násillia. V novembri vstúpili do platnosti nové nariadenia, ktoré vyvolali obavy z hroziaceho svojvoľného obmedzovania webových stránok.

LUDIA V POHYBE

V dôsledku politických nepokojov v severnej Afrike a na Blízkom východe sa tisícky utečencov a migrantov pokúsili preplaviť do Európy hľadajúc bezpečnú budúcnosť. Počas plavby na často preplnených a nebezpečných lodiach sa podľa konzervatívnych odhadov utopilo najmenej 1 500 osôb, medzi ktorými boli aj tehotné ženy a deti.

Namiesto podniknutia krokov k zintenzívneniu pátracích a záchranných akcií, ktorými by sa predišlo úmrtiam na mori, zareagovala Európa posilnením kompetencií Európskej agentúry pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov EÚ (Frontex), ktoré jej umožnili zabrániť prílevu imigrantov cez Stredozemné more. Jednotkám NATO sa podľa správ nepodarilo zachrániť ľudí na mori napriek faktu, že predchádzanie civilným obetiam bolo hlavným odôvodnením ozbrojenej intervencie v Líbyi.

Tí, čo prežili, sa v Európe zväčša privítania nedočkali. Namiesto humanitárnej pomoci európske štáty na krízu svorne zareagovali zaistením hraníc a riadením vlny prisťahovalcov. Tisíce ľudí, ktoré sa dostali až na taliansky ostrov Lampedusa, boli prijaté za šokujúcich podmienok, čo bolo

výsledkom nezvládnutia narastajúceho počtu prisťahovalcov zo strany talianskych úradov.

Noví prišielci zostali na ostrove často bez akejkoľvek pomoci. Mnohí museli spať pod holým nebom a mali len obmedzený alebo žiadny prístup k sociálnym zariadeniam. Ani samotný príchod na európske pobrežie nebol zárukou ochrany – v apríli začala talianska vláda po dohode s tuniskými orgánmi urýchlené hromadné vyhostenia Tunisanov späť do krajiny.

Mnohé európske krajiny vrátane Francúzska a Británie odmietli prijať líbyjských utečencov, ktorých ozbrojený konflikt priviedol do vyhnanstva, hoci sa na ňom pod záštitou NATO samé podieľali.

V celom regióne dochádzalo k porušovaniu ľudských práv zo strany štátov, a to v prípadoch zadržaní, vzatí do väzby a vyhostovaní cudzích štátnych príslušníkov vrátane tých, ktorí mali nárok na medzinárodnú ochranu. Väzba bola často využívaná ako nástroj zastrasovania, a nie ako krajná legitímna možnosť.

Azylové systémy často zlyhali v poskytovaní ochrany tým, ktorí ju zúfalo potrebovali. Dôvodom boli urýchlené konania o udelení azylu vo Fínsku, Francúzsku, Nemecku, Holandsku, Švédsku, Švajčiarsku či Británii. Tieto krajiny nedokázali migrantom poskytnúť dostatočnú záruku toho, že nebudú poslaní späť do rodnej zeme, kde im hrozí porušovanie ľudských práv.

Migranti, ktorí mali namierené do Turecka a Ukrajiny, boli poslaní späť bez toho, že by im bol sprístupnený miestny azylový systém.

V januári vyniesla Veľká komora Európskeho súdu pre ľudské práva dlho očakávaný rozsudok v prípade M.S.S. proti Belgicku a Grécku. Na základe tohto rozhodnutia pozastavili štáty únie v súlade s nariadením Dublin II vydávanie žiadateľov o azyl do Grécka pre nedostatky vo fungovaní gréckeho azylového systému. Niektoré štáty však aj naďalej vydávali osoby späť do krajín ako Irak a Eritrea napriek odporúčaniam Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov a násilne vykázali Rómov do Kosova napriek tomu, že im v krajine hrozí diskriminácia a prenasledovanie.

Počas rokovaní o novej európskej azylovej legislatíve však členské štáty nediskutovali o nedostatkoch vo svojich azy-

lových systémoch ani o postupoch pri návratoch žiadateľov o azyl späť do prvej krajiny EÚ, ktorej hranice prekročili.

DISKRIMINÁCIA

Hoci diskriminácii čelia milióny ľudí v celom regióne, vlády nepovažujú jej riešenie za prioritu, uvádzajúc naliehavejšie problémy. Podľa ich vyjadrení si väčšiu pozornosť vyžadujú ekonomické činitele, napriek tomu, že na základe ukazovateľov bude mať neriešenie situácie za následok ešte hlbšie prehĺbenie nerovností.

Iné krajiny jednoducho zvolili cestu nedodržovania záväzkov. Príkladom je holandská vláda, ktorá v júli verejne vyhlásila, že za oslobodenie sa spod diskriminácie nesú zodpovednosť predovšetkým sami občania.

Namiesto boja proti predsudkom podnecujúcim neznášanlivosť a nenávisť ich niektorí vládni a verejní predstavitelia vedome podporovali. Rumunský orgán za rovné zaobchádzanie dvakrát upozorňoval prezidenta krajiny na televízne vyhlásenia namierené proti Rómom.

Nadalej pretrvávajú nedostatky v národnej ako aj v európskej antidiskriminačnej legislatíve. Verejné orgány a vládne koalície sa často vzdali príležitosti na nápravu pre neochotu a z obavy, že kroky na zvýšenú ochranu diskriminovaných podnikli kritiku zo strany opozície.

Nový moldavský návrh antidiskriminačného zákona, ktorý zahŕňa aj tabuizovanú tému sexuálnej orientácie, narazil na ostrú kritiku, v dôsledku ktorej uviazlo jeho prijatie na mŕtvom bode. Španielsky návrh antidiskriminačného zákona predložený pred novembrovými parlamentnými voľbami sa taktiež nepodarilo prijať.

Na pôde Európskej rady pokračovala diskusia o návrhu novej celoeurópskej antidiskriminačnej legislatívy predloženom v roku 2008, hoci zúčastnení mali očividne väčší záujem na jeho odkladaní.

Európsky súd pre ľudské práva zohrával kľúčovú úlohu pri presadzovaní zákazu diskriminácie zakotveného v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Nariadenia súdu vyplývajúce z rozsudkov, podľa ktorých je segregácia rómskych detí na školách diskrimináciou, neboli v niektorých krajinách dosiaľ splnené, vrátane Českej republiky a Chorvátska.

V máji Rada Európy prijala Dohovor o predchádzaní násilíu na ženách a domácomu násilíu a boji proti nemu, ktorý následne podpísalo 18 členských štátov.

Niektoré vlády však nielenže nepodporili národné alebo európske antidiskriminačné opatrenia, ale dokonca cielene presadzovali alebo podporovali nové nástroje diskriminácie. Príkladom sú zákony a postupy namierené proti Rómom a ich uplatňovania si práva na bývanie, ktoré mali za dôsledok i násilne vyhosťovania rómskych komunít zo štátov ako Francúzsko, Taliansko či Srbsko. V Rusku a Litve boli predložené návrhy zákona, ktoré priamo diskriminujú osoby na základe ich rodovej identity a sexuálnej orientácie.

Nepriateľstvo a diskriminácia voči etnickým a náboženským menšinám ako aj osobám na základe ich rodovej identity a sexuálnej orientácie, často podnecovaná radikálnymi pravicovými populistickými stranami, zostali i naďalej predmetom obáv na území celého regiónu.

Lesby, geyovia, transexuáli, Rómovia, migranti a moslimovia sa stali terčom nenávisťných útokov. Proti zločinom z nenávisťi z dôvodu medzier v legislatíve, chybám v justičnom systéme, nedôvere k polícii, chabému informačnému systému a priebehu vyšetrovaní boli podniknuté len neadekvátne kroky.

V mnohých členských štátoch pokračovali diskusie o zákaze závojov zahaľujúcich celú tvár. Prijatie takéhoto zákona vo Francúzsku a Belgicku sprevádzala vlna debát, často založená na dohadoch a nie spoľahlivých informáciách, ktorá viedla k ďalšiemu stigmatizovaniu moslimov. Nosenie špecifických náboženských a kultúrnych symbolov a oblečení bolo okrem toho permanentnou príčinou diskriminácie moslimov, predovšetkým moslimských žien, v oblasti práce a vzdelávania.

BOJ PROTI TERORIZMU A VEREJNÁ BEZPEČNOSŤ

Európske štáty naďalej odmietali spolupracovať v prípadoch údajného napomáhania pri tajných programoch CIA týkajúcich sa zatýkania a vydávania podozrivých osôb. Niektoré vlády zverejnili nové informácie o svojej účasti na týchto operáciách, alebo boli opätovne obvinené zo spolupáchateľstva po tom, ako mimovládne organizácie a médiá predostreli nové dôkazy. Iné štáty ukončili alebo iba

slovne podporili vyšetrovanie, navrhli vyšetrovací postup, ktorý ani zďaleka nezodpovedá norme, alebo jednoducho popreli svoju účasť napriek hromadiacemu sa množstvu dôkazov o opaku. V marci vydal Európsky parlament pokračovanie správy o zapletení EÚ do operácii CIA z roku 2007 v súlade s predchádzajúcimi rozhodnutiami, ktoré ho zaväzujú vyšetriť akékoľvek obvinenia z porušovania základných ľudských práv.

Odvolávajú sa na formality a udržiavanie štátneho tajomstva prerušila v januári Litva nečakane vyšetrovanie vo veci dvoch tajných väzenských zariadení, ktoré na jej území zriadila CIA. V októbri vláda odmietla septembrovú žiadosť mimovládnych organizácii opätovne spustiť vyšetrovanie, napriek vierohodným dôkazom o údajnom leteckom transporte podozrivých z Maroka do Litvy.

Správa z „Vyšetovania zadržaných“, ktorú v júni vydala britská vláda, narazila na ostrú kritiku z radov medzinárodných ľudsko-právnych expertov, mimovládnych organizácií či bývalých väzňov a ich zástupcov. V súvislosti s obavami z utajovania informácií vládou, tajných výsluchov a nedostatočného zabezpečenia účasti obetí zo strany vlády. Mnohé skupiny a jednotlivci sa zaviazali nespolupracovať s vládou v tejto súvislosti až do vykonania zmien v správe, ku ktorým do konca roka nedošlo.

V auguste poľské úrady predĺžili vyšetrovanie vo veci existencie tajnej základne CIA na území Poľska, no právnym zástupcom dvoch obetí bol prístup k informáciám o jeho priebehu odmietnutý. Odhalenia médií o ďalšej základni CIA nachádzajúcej sa v Bukurešti sa stretlo s vytrvalým popieraním zo strany rumunských úradov, ktoré otvorene odmietajú účasť na operáciách CIA napriek pádnym dôkazom, podľa ktorých bola krajina dobrovoľne zaangażovaná.

Fínske úrady zverejnili v októbri a novembri informácie dokazujúce na pristátie tajného lietadla CIA. Na hlasy volajúce po nezávislom vyšetrovaní údajného zapletenia krajiny zareagovali, no žiadne oficiálne vyšetrovanie vo veci nezačalo. Vyšetovanie údajnej účasti Dánska vyhlásené v novembri sa vzťahovalo iba na Grónsko a podľa správ zahŕňalo len preskúmanie informácií, ktoré boli predtým zhromaždené v rámci parlamentárneho vyšetrovania.

V dôsledku prekážok vo vyšetrovaní na národnej úrovni podalo niekoľko obetí zadržovania žiadosť na Európsky súd pre ľudské práva v nádeji na dosiahnutie spravodlivosti. Prípady proti Litve, Macedónsku a Poľsku neboli však dosiaľ vybavené.

Protiteroristické opatrenia a politiky na území EÚ pokračovali v oslabovaní ochrany ľudských práv. V novembri si Nemecko vyslúžilo kritiku od OSN za spoluprácu s tajnými službami, ktoré bežne používajú pri vypočúvaní rôzne formy nátlaku.

V niekoľkých krajinách, predovšetkým v Británii, sa objavili prípady príkazov na obmedzenie osobnej slobody a iných foriem kontroly osôb, hraničiace až s obmedzovaním slobody, a to bez riadneho súdneho konanie a ochrany, ktoré ich za normálnych okolností sprevádzajú.

V Turecku sa v súvislosti s neadekvátnymi protiteroristickými zákonmi objavil veľký počet prípadov odchyľujúcich sa od zásad spravodlivého súdu. Mnohí zo stíhaných boli politickými aktivistami z radov študentov, novinárov, spisovateľov, právnikov a profesorov, ktorí bývali rutinne podrobovaní vypočúvaniu, hoci ich aktivity boli zastrešené právom na slobodu prejavu.

Bezpečnostná situácia na severnom Kaukaze zostávala nestabilná a premenlivá. Ozbrojené skupiny útočili na bezpečnostné zložky, pričom sa do krížovej palby mnohokrát dostali i civilisti, ktorí boli niekedy dokonca terčom cielených útokov. Bezpečnostné operácie v krajine často sprevádzalo hrubé porušovanie ľudských práv. Správy hovorili o zastrášaní svedkov či prenasledovaní a vraždení novinárov, aktivistov za ľudské práva a právnikov.

Ozbrojená Baskická separatistická skupina ETA ohlásila koniec ozbrojeného boja. Napriek tomu si v Turecku bombové atentáty spáchané armádou i ozbrojenými skupinami vyžiadali obeť z radov civilistov.

UNIKANIE SPRAVODLIVOSTI V OBDOBÍ PO KONFLIKTOCH

Napriek zatknutiu dvoch posledných podozrivých stíhaných Medzinárodným tribunálom pre bývalú Juhosláviu bol v potrestaní zločinov spáchaných počas vojen v de-

väťdesiatych rokoch zaznamenaný len malý pokrok. Chorvátsky prezident a súdy podnikli kroky s vyrovnávaním sa s vojnovou minulosťou, no vláda nevyvinula žiadne úsilie v tejto súvislosti. Namiesto toho útočili kľúčové politické osobnosti na medzinárodnú justíciu a parlament schválil zákon, ktorým sa porušil záväzok Chorvátska spolupracovať so Srbskou republikou v riešení trestných záležitostí.

Neschopnosť odstrániť legislatívne prekážky brániace vydaniu podozrivých osôb zo spáchania vojnových zločinov medzi Bosnou a Hercegovinou, Chorvátskom, Srbskom a Čiernou Horou tak viedla k zbrzdzeniu oblastnej spolupráce.

Desať rokov po ozbrojenom konflikte v Macedónsku bolo niekoľko prípadov vojnových zločinov anulovaných po tom, ako parlament prijal novú interpretáciu zákona o amnestii, ktorá efektívne zaručuje imunitu pred stíhaním vnútroštátnymi súdmi.

V Kirgizsku neprinieslo ani zriadenie dvoch nezávislých vyšetrovacích komisii spravodlivé a efektívne vyšetrovanie v prípade násilností z júna 2010 a ich následkov.

MUČENIE A NELUDSKÉ ZAOBCHÁDZANIE

Prekážkami pri vyvodzovaní trestnej zodpovednosti boli ťažký prístup k právnemu zastupovaniu, nedostatočné nasadenie žalobcov pri vyšetrovaní, obavy z represálií, slabé postihy usvedčených policajných dôstojníkov a neprítomnosť adekvátnych nezávislých systémov na monitorovanie sťažností a vyšetrovanie zneužívania úradnej moci policajnými zložkami.

Napriek tvrdeniam uzbeckých úradov, podľa ktorých praktizovanie mučenia značne pokleslo, a novej legislatíve zabezpečujúcej lepšie zaobchádzanie so zadržanými osobami, sa v priebehu roka objavili desiatky prípadov mučenia a neludského zaobchádzania. Prípady mučenia boli často hlásené aj v Ukrajine a Rusku napriek policajným reformám.

V iných krajinách ako v Grécku a Španielsku boli vznesené obvinenia z neprimeraného použitia sily a zo zlého zaobchádzania príslušníkov policajného zboru voči demonstrantom pri protestoch proti úsporným opatreniam.

TREST SMRTI

V Bielorusku, poslednej krajine Európy s trestom smrti, boli popravení dvaja muži. Popravy boli vykonané napriek formálnej žiadosti Výboru OSN pre ľudské práva o pozastavenie konania, ktorý plánoval prípady prešetriť.

ZÁVER

Zatknutie Ratka Mladiča a Gorana Hadžiča bolo významným odkazom nielen pre zainteresovaných, ale pre ľudí na celkom svete. Prinieslo posolstvo nádeje po dlhých rokoch čakania a poslúžilo ako varovanie pre všetkých, ktorí sa domnievali, že vplyvní priatelia, silní susedia či nejasné záujmy ich ochránia pred dosahom ruky zákona. Bolo jasným dôkazom toho, čo možno dosiahnuť, keď sa spoja sily jedincov, občanov, vlád a medzinárodných spoločenstiev v boji za presadzovanie všeobecných ľudských práv.

Mnoho ľudí v oblasti Európy a strednej Ázie však uviazlo v priepasti medzi podmanivými slovami o ľudských právach a ich presadzovaní v realite. Masívna ochrana ľudských práv bola často považovaná za nezlučiteľnú s ochranou štátnej bezpečnosti. Európsky súd pre ľudské práva čelil ťažkým úlohám, keď bola ohrozená jeho nezávislosť a autorita. Európska únia sa ukázala voči priestupkom členských štátov bezmocná. A v plnení svojej primárnej úlohy chrániť ľudské práva jednotliví členovia únie zlyhali.

Člen poriadkovej polície kope účastníčku protestu počas zrážky na aténskom námestí Syntagma 15. júna 2011. K stretu medzi políciou a demonštrantami v centre Atén došlo počas masového zhromaždenia, ktoré sa konalo na protest proti úsporným opatreniam.

Rómske deti obedujú v oddelenej jedálni v „rómskej“ časti materskej škôlky v Toryse, ktorá je umiestnená v priestoroch bývalej kotelne.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

REGIONÁLNY PREHĽAD SLOVENSKO

Hlava štátu: Ivan Gašparovič
Predsedníčka vlády: Iveta Radičová
Trest smrti: zrušený pre všetky zločiny
Populácia: 5,5 milióna
Priemerná dĺžka života: 75,4 rokov
Úmrtnosť detí mladších ako 5 rokov: 6,9 na 1000 obyvateľov

Rómovia zostali aj naďalej diskriminovaní v prístupe k vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti a bývaniu. Vláda porušila ľudské práva žien, ktoré boli prinútené k sterilizácii.

SITUÁCIA V KRAJINE

V dôsledku októbrového vyslovenia nedôvery vláde sa budú v marci 2012 konať predčasné parlamentné voľby. Predsedníčka vlády a jej kabinet majú obmedzené kompetencie v zásadných sociálnych a hospodárskych opatreniach.

Koncom novembra, po neúspešných rokovaniach medzi vládou a odbormi ohľadom privatizácie nemocníc a pracovných podmienok lekárov, podalo viac ako 1 200 lekárov štátnych nemocníc výpovede. Viaceré nemocnice nedokázali poskytnúť adekvátnu zdravotnú starostlivosť. Vláda vyhlásila núdzový stav, čím zaviazala lekárov vrátiť sa do práce. V prípade neuposlušnosti by lekárom hrozilo trestné stíhanie. Obe strany nakoniec našli kompromis a núdzový stav bol zrušený 8. decembra.

DISKRIMINÁCIA RÓMOV

Medzinárodne inštitúcie monitorujúce dodržiavanie ľudských práv ako aj mimovládne organizácie kritizovali Slovensko za pokračujúcu diskrimináciu Rómov. Rada OSN pre ľudské práva v apríli vyhlásila, že Rómovia sú vylúčení z politického života a čelia diskriminácii v prístupe k vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti a bývaniu.

V júni Ministerstvo vnútra reagovalo na napätie medzi róm-skými a nerómskymi obyvateľmi obce Žehra na východnom Slovensku návrhom novely zákona o obecnom zriadení, podľa ktorého by sa mohla obec rozdeliť na dve časti. Mimovládne organizácie a Splnomocnenec vlády pre rómske komunity kritizovali tento návrh, nakoľko by mohol viesť k deleniu obcí na základe etnickej príslušnosti.

* Mesto Vrútky nechalo v septembri postaviť betónový múr na oddelenie materskej školy a bytoviek od časti mesta, ktorá je prevažne obývaná Rómami.

PRÁVO NA VZDELANIE

V apríli Rada OSN pre ľudské práva informovala o pokračujúcej segregácii rómskych detí a ich nadmernom zastúpení v špeciálnych triedach pre žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím. Rada OSN vyzvala slovenskú vládu, aby ukončila segregáciu vo vzdelávaní. Európska komisia v máji zorganizovala na Slovensku stretnutie zaoberajúce sa témou integrácie rómskeho obyvateľstva. Výsledkom stretnutia, na ktorom účastníci potvrdili pokračujúcu segregáciu v oblasti vzdelávania, bola výzva vláde na prijatie jasnej desegregačnej stratégie vo vzdelávaní.

* Na začiatku školského roka v septembri sa rómski rodičia dozvedeli, že Základná škola Francisciho 11 v Levoči zriadila oddelené triedy prvého ročníka pre rómske deti. Údajne boli tieto triedy zriadené na základe petície rodičov nerómskych detí, ktorí žiadali reguláciu počtu žiakov z „*neprispôsobivých*“ komunít. Riaditeľ školy sa vyjadril, že účelom oddelených tried bolo vytvorenie vhodného prostredia na vzdelávanie pre rómske deti. Splnomocnenec vlády pre rómske komunity vyjadril obavy, že sa môže jednať o segregáciu na základe etnického pôvodu. Ak sa situácia nezmení, úrad zašle sťažnosť na Štátnu školskú inšpekciu.

* V decembri Okresný súd v Prešove rozhodol, že základná škola v Šarišských Michalanoch (okr. Sabinov) sa vzdelávaním rómskych detí v oddelených segregovaných triedach dopustila nezákonného konania.

PRÁVO NA BÝVANIE

Obyvatelia rómskych osád čelili núteným vystaňovaniám. V septembri predložili poslanci Národnej rady Slovenskej republiky návrh novely stavebného zákona, ktorý ukladá obciam povinnosť zdemolovať stavby vybudované bez platného stavebného povolenia. Návrh obsahoval penalizácie pre obce, ktoré nezbúrajú stavby v zákonom určenej lehote. Úrad splnomocnenca vlády pre rómske otázky vyjadril obavy, že tento návrh nie je v súlade s antidiskriminačným zákonom a jeho schválenie by malo vážny dopad na rómske

osady. Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja v novembri oznámilo, že prepracuje návrh a jeho nová podoba bude predstavená v roku 2012.

* 16. mája bola osada Demeter v Košiciach, v ktorej bývalo asi 80 Rómov, zbúraná. Mesto vydalo vyhlásenie, podľa ktorého osada a neďaleká skládka odpadu predstavovali nebezpečenstvo pre zdravie a bezpečnosť. Obyvatelia, ktorí požiadali o náhradné ubytovanie, boli presunutí do stanov. Splnomocnenec vlády pre rómske otázky vyhlásil, že mesto sa dopustilo núteného vystahovania obyvateľov, čo je v rozpore rovnako so slovenskými, ako aj medzinárodnými zákonmi.

* Primátor mesta Žiar nad Hronom v máji vyzval vládu na riešenie „**rómskeho problému**“, najmä otázky rómskych osád. Iniciatíva, ktorú podporilo údajne viac ako 300 starostov, žiadala prísnejšie pravidlá a kontrolu „**neprispôsobivých občanov**.“ V júni mesto Žiar nad Hronom oznámilo presídlenie rómskych občanov z osady do improvizovaného ubytovania v kontajnerových domoch. Vystahovanie prebehlo v novembri. Miestne úrady neposkytli žiadnu pomoc postihnutým občanom s odôvodnením, že o pomoc nepožiadali. Z trinásťich Rómov sa prakticky stali bezdomovci.

* Takmer 90 rómskych rodín v obci Plavecký Štvrtok aj naďalej čelí hrozbe núteného vystahovania. Predchádzajúce výzvy na zbúranie objektov boli stiahnuté kvôli procedurálnym chybám. Starosta obce však potvrdil, že sa pripravujú nové výzvy na demoláciu čiernych stavieb. V októbri boli tieto objekty odstavené od dodávok pitnej vody. Obec poskytla obyvateľom cisternu s pitnou vodou, za ktorú obyvatelia platia priamo pri jej odbere.

NÚTENÁ STERILIZÁCIA RÓMSKÝCH ŽIEN

Rada OSN pre ľudské práva kritizovala Slovensko za nedostatočnú snahu o vyšetrovanie predchádzajúcich prípadov nútenej sterilizácie rómskych žien. Komisia taktiež vyjadrila obavy z nedostatku informácií o odstránení týchto praktík.

* 8. novembra Európsky súd pre ľudské práva v prvom rozsudku ohľadom nútenej sterilizácie v prípade V.C. proti Slovensku rozhodol, že vláda porušila práva rómskej ženy, ktorá bola násilne sterilizovaná. Súd konštatoval porušenie práva na ochranu pred neludským a ponižujúcim zaobchádzaním a práva na ochranu súkromného a rodinného života. Európsky súd odmietol tvrdenie, že sterilizáciu bolo nutné vykonať zo „zdravotných dôvodov“, pretože sterilizácia nie je život zachraňujúci úkon, a k jej vykonaniu bol nevyhnutný informovaný súhlas sťažovateľky. Právna zástupkyňa Poradne pre občianske a ľudské práva vyhlásila, že prípad V.C. je len vrcholom ľadovca. Opätovne vyzvala vládu, aby prestala

popierať svoju zodpovednosť za tieto činy, ospravedlnila sa všetkým obeťam a odškodnila ich.

TÝRANIE A ZLÉ ZAOBCHÁDZANIE

Rada OSN pre ľudské práva opätovne vyzvala Slovensko, aby zamedzilo rasistickým útokom, najmä proti Rómom, zo strany štátnych policajných zložiek.

* Okresný súd v Košiciach začal v septembri pojednávanie vo veci zlého zaobchádzania zo strany polície so šiestimi rómskymi chlapcami z apríla 2009. Obvinení policajti a rodičia detí podali svedectvá.

VÄZNI Z GUANTÁNAMA

Dvaja z troch bývalých väzňov z Guantánama, ktorých Slovensko prijalo v roku 2010, odišli do Egypta a Tuniska. Jeden z nich bol údajne zatknutý v júni, po príchode do Egypta a obvinený z terorizmu. Minister vnútra potvrdil, že muži odišli na vlastnú žiadosť. Všetci bývalí väzni z Guantánama dostali v roku 2010 povolenie na pobyt na Slovensku. Kým čakali na vydanie týchto povolení, boli umiestnení do utečeneckého tábora, kde zahájili hladovku na protest proti svojmu zadržaniu a životným podmienkam.

PRÁVA LESIEB, GAYOV, BISEXUÁLNYCH A TRANSRODOVO IDENTIFIKOVANÝCH LUDÍ (LGBT)

V apríli vstúpila do účinnosti novela Zákonníka práce, ktorá rozširuje ochranu pred diskrimináciou o zákaz diskriminácie na základe sexuálnej orientácie.

V júni sa konal druhý ročník pochodu Dúhový Pride Bratislava 2011, ktorého sa zúčastnilo viac než 1 000 účastníkov a účastníčiek. Organizátori potvrdili lepšiu spoluprácu s políciou, čo je výrazný pokrok v porovnaní s predchádzajúcim ročníkom. Minulý rok polícia oznámila, že nebude schopná ochrániť účastníkov pochodu, preto musela byť jeho trasa pozmenená. Polícia zaznamenala zopár menších incidentov a niekoľko odporcov pochodu bolo zatknutých. Dúhového Pridu Bratislava sa zúčastnil primátor Bratislavy ako aj niekoľko členov parlamentu.

NÁVŠTEVY AMNESTY INTERNATIONAL /SPRÁVY

- Delegáti Amnesty International navštívili Slovensko vo februári, máji, júni a novembri.
- Právo na vzdelanie bez diskriminácie (EUR 72/003/2011)

*“Je lepšie zapáliť sviečku
ako preklínať tmu.”*

VÝROČNÁ SPRÁVA AMNESTY INTERNATIONAL 2012
STAV LUDSKÝCH PRÁV VO SVETE

www.amnesty.sk